SERIKALI YA MAPINDUZI ZANZIBAR

WIZARA YA ELIMU NA MAFUNZO YA AMALI

MUHTASARI WA

SAYANSI JAMII

KWA SKULI ZA MSINGI

DARASA LA I -IV

2009

© Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali, 2009

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kutafsiri, kupiga chapa au kutoa muhtasari huu kwa jinsi yoyote ile bila idhini ya Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali.

Umetayarishwa na :
IDARA YA MITAALA NA MITIHANI
S.L.P 3070.
ZANZIBAR.

YALIYOMO

Ukurasa

UTANGULIZI iv
Sababu za Kuandika Mtaala Mpya wa Elimu ya Msingi iv
Umuhimu wa Somo la Sayansi Jamii v
Madhumuni ya Elimu Zanzibar vi
Madhumuni na Malengo ya Elimu ya Msingi vi
Ujuzi wa Jumla katika Somo la Sayansi Jamii vii
Malengo ya Jumla ya Somo la Sayansi Jamii viii
Uchaguzi na Mpangilio wa Mada viii
Muundo wa Muhtasari x
DARASA LA KWANZA 1
UJUZI 1
MALENGO 1
DARASA LA PILI 18
UJUZI 18
MALENGO 18
DARASA LA TATU 32
UJUZI 32
MALENGO 32
DARASA LA NNE 45
UJUZI 45
MALENGO 45

UTANGULIZI

Muhtasari huu ni wa somo jipya la Sayansi Jamii, ambalo katika mtaala mpya (2009) litafundishwa katika Darasa la I hadi IV. Katika mtaala wa 1998 ambao umedumu hadi 2009, mada za somo la Sayansi Jamii zilikuwa zikifundishwa kwa Darasa la I - III katika somo la Mazingira na Darasa la IV – VII katika somo la Sayansi Jamii. Katika utangulizi huu unatolewa ufafanuzi wa sababu za kuandika mtaala mpya, maudhui ya somo hili na umuhimu wake katika mtaala wa elimu ya msingi. Vile vile kuna Madhumuni ya Elimu Zanzibar; Madhumuni na Malengo ya Elimu ya Msingi Zanzibar; Ujuzi wa jumla wa somo unaotarajiwa kuoneshwa na walengwa; Malengo ya jumla ya kufundisha somo hili na uchaguzi na mpangilio wa mada. Mwishoni mwa utangulizi kuna ufafanuzi wa vipengele vya jadweli za ufundishaji na ujifunzaji.

Sababu za Kuandika Mtaala Mpya wa Elimu ya Msingi.

Mnamo mwaka 2008/2009 Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar iliendesha mchakato wa kufanya mapitio, kufupisha na kuandika upya mtaala wa elimu ya msingi. Madhumuni yalikuwa ni kufanya mtaala ushabihiane na Sera ya Elimu ya Zanzibar (2006). Sera hii inalenga kurekebisha ubora na muundo wa elimu ya msingi; kuweka muunganiko bayana kati ya elimu ya msingi, maandalizi na sekondari ili kukidhi matarajio ya walengwa na jamii yao. Sera ya Elimu ya 2006 imebadili muundo wa elimu kwa kutamka kuwa elimu ya maandalizi itakuwa ni sehemu ya elimu ya lazima, elimu ya msingi itakuwa ni ya miaka sita (6) badala ya saba (7) na baadhi ya masomo ya ngazi ya msingi yatafundishwa kwa kutumia lugha ya Kiingereza kwa madarasa ya Tano na Sita.

Mambo mengine yaliyochochea mapitio ni pamoja na haya yafuatayo:

- Mwelekeo wa kilimwengu katika maendeleo ya kijamii, kisayansi na kiteknolojia.
- Mwitiko wa serikali kwa Wanzanzibari kudai nafasi zaidi za skuli kwa watoto wote na kuongeza ubora wa elimu inayotolewa.
- Mwitiko wa serikali kwa matokeo ya Utafiti wa Mahitaji katika Mtaala wa Elimu ya Msingi wa 2008.

Uatafiti wa 2008 ilizingatia mapungufu yafuatayo katika mtaala wa 1998:

- Haukukuza stadi za kuwasiliana, ubunifu na fikra yakinifu.
- Kuwa haukuzingatia vya kutosha mahitaji ya wanafunzi wenye mahitaji maalumu na masuala mtambuka.
- Ulihimiza matumizi ya mbinu za kufundishia/kujifunzia zilizojikita kwa mwalimu zaidi kuliko kwa mwanafunzi.
- Ufundishaji/ujifunzaji ulikuwa wa kinadharia zaidi kuliko kuwa wa vitendo au ushiriki wa wanafunzi.

Kutokana na changamoto kama hizo, serikali ilifanya maamuzi kadhaa ya msingi kuhusu mtaala wa Elimu ya Msingi. Mojawapo ni kubuni masomo mapya ili elimu iendane na wakati na kuakisi matakwa na matarajio ya walengwa na jamii yao. Uamuzi mwengine ni kuweka muunganiko bayana baina ya mtaala wa elimu ya maandalizi, msingi pamoja na mtaala wa sekondari. Hii ililenga kuepuka kurudia rudia mada.

Umuhimu wa Somo la Sayansi Jamii

Sayansi Jamii huhusu kujifunza juu ya watu na mazingira wanamoishi. Mazingira yamesheheni rasilimali ambazo hutuwezesha kuishi. Tunavyoishi na kufanya shughuli anuai pamoja huwa tunaunda mifumo inayotuunganisha. Kwa hiyo somo la Sayansi Jamii lina madhumuni ya kuwapatia wanafunzi maarifa, stadi, mwenendo na maadili bora ili kuwawezesha kuishi sawia katika mazingira yao. Vile vile litawawezesha kuishi kama raia welevu na wanaoweza kushiriki kwenye masuala ya kijamii, kitaifa na kilimwengu. Aidha litawawezesha kutambua kuwa mazingira yao au ulimwengu unabadilika. Utawaonesha muachano wa mitindo ya maisha na maoni ya mawazo. Yote haya yatawawezesha kutathmini, kubadili au kukumbatia imani au mitindo yao ya maisha.

Inaaminika kwamba kupitia somo hili wanafunzi watafahamu uhusiano kati ya chanzo na athari au matokeo ya masuala ya kijamii. Watajenga tabia ya kuheshimu majukumu yao pamoja na mali ya jamii yao. Hili litawawezesha kuishi kwa amani kama raia wenye faida kwa jamii. Litawapatia stadi za kutatua matatizo kwa tija, kufanya maamuzi kwa busara, kutathmini uzito wa masuala yanayowakabili na kufanya uamuzi unaostahiki.

Madhumuni ya Elimu Zanzibar

Yafuatayo ndiyo madhumuni ya elimu Zanzibar:

1. Kukuza na kudumisha tabia na desturi bora za Wazanzibari na Watanzania ili kuimarisha umoja na utambulisho wao wa kiutamaduni.
2. Kuimarisha upatikanaji na matumizi sahihi ya aina mbalimbali za maarifa, stadi na mwelekeo/mwenendo kwa ajili ya kuendeleza kikamilifu utu na ubora wa maisha ya jamii.
3. Kuwezesha kila mwananchi kuelewa na kuheshimu misingi ya Katiba ya Zanzibar na ya Tanzania, Haki za Binadamu, pamoja na haki, wajibu na majukumu ya kiraia.
4. Kuendeleza na kuhimiza matumizi bora, uangalizi na utunzaji wa mazingira.
5. Kukuza utashi na heshima ya kufanya kazi za kujiajiri na kuajiriwa pamoja na nidhamu kazini na utendaji kazi kwa kiwango cha juu cha ubora.
6. Kukuza na kudumisha misingi ya kuvumiliana, amani, upendo, haki, maelewano, haki za binadamu na uhuru, umoja wa kitaifa na kimataifa kama vinavyofafanuliwa katika mikataba ya kimataifa.

Madhumuni na Malengo ya Elimu ya Msingi

Yafuatayo ndiyo madhumuni na malengo ya Elimu ya Msingi Zanzibar:

1. Kuwezesha watoto wote wenye umri wa kwenda skuli kujenga na kudumisha misingi imara ya stadi za kusoma, kuandika, kuhesabu, ubunifu na mawasiliano kwa lugha za Kiswahili, Kiingereza na lugha nyengine za kigeni.

2. Kuwezesha wanafunzi kuelewa matumizi ya sayansi na teknolojia na kutambua mchango wake katika maendeleo ya taifa lao na ulimwengu.
3. Kuweka, kuendeleza na kudumisha miongoni mwa wanafunzi misingi imara ya stadi za kufikiri na udadisi ili kuelewa mazingira yao na mahusiano ya kijamii.
4. Kuwezesha wanafunzi kuelewa jinsi matukio yaliyopita yanavyoathiri matukio ya wakati uliopo na ya wakati ujao.
5. Kugundua vipaji vya kila mwanafunzi kuanzia umri mdogo ili kuvidumisha na kuviendeleza.
6. Kuweka misingi imara ya stadi za uchunguzi fikra na ushirikiano katika kutatua matatizo yanayodumaza maendeleo binafsi ya wanafunzi na ya jamii yao.
7. Kuwaandaa wanafunzi kujiunga na elimu ya sekondari.
8. Kuwezesha wanafunzi kukuza uwezo wao kiakili na utashi wa kujitafutia maarifa.
9. Kuwazoesha wanafunzi shughuli za uzalishaji mali na kukuza ari yao katika kutekeleza majukumu ya kijamii.
10. Kuwezesha wanafunzi kutambua na kuenzi umoja wa taifa lao pamoja na ushirikiano baina ya taifa lao na watu na mataifa mengine.
11. Kuwezesha wanafunzi kujenga maadili mema kiroho, kiutamaduni na kiitikadi ili kukuza uzalendo na ufahamu wa hali ya nchi yao kihistoria, kisiasa na kijamii.
12. Kukuza na kudumisha nidhamu binafsi ya wanafunzi, kuheshimu usawa wa kijinsia na kulinda afya zao na za watu wengine.
13. Kuwezesha wanafunzi kujenga tabia za umaridadi na unadhifu pamoja na matumizi bora ya muda wao wa mapumziko.
14. Kukuza upendo wa wanafunzi kwa mazingira wanamoishi pamoja na utashi wa kuyatunza.

Ujuzi wa Jumla katika Somo la Sayansi Jamii

Mtaala huu umejikita katika kumpatia ujuzi mwanafunzi (badala ya kujikita katika kufundisha maudhui tu). Ujuzi ni muunganiko sawia wa maarifa, stadi na mwenendo/mwelekeo anavyotarajiwa kuupata mwanafunzi.

Baada ya kujifunza somo la Sayansi Jamii katika skuli za msingi wanafunzi wataonesha ujuzi wa:

1. Kuchunguza na kutafakari matukio ya wakati uliopita na uliopo ili kujielimisha na kushiriki katika maendeleo ya jamii.
2. Kubainisha mamlaka zilizopo na kushiriki katika kupata viongozi bora.
3. Kueleza asili ya Taifa lao na kuainisha sifa zinazowatambulisha kama Wazanzibari na kama Watanzania.
4. Kubainisha na kuheshimu alama za nchi ya Zanzibar na serikali yake pamoja na za Taifa la Tanzania na serikali yake.
5. Kuonesha dalili za uadilifu na uzalendo katika mahusiano na shughuli zao za kila siku.
6. Kubainisha na kuepuka mambo yanayohatarisha usalama wao na utu wao ili kujenga ustawi wao na wa jamii.
7. Kuyahifadhi na kuyatumia mazingira yao kwa njia endelevu kwa faida yao na Taifa.
8. Kubainisha haki zao na za wengine na mambo yanayoziathiri, kuzitetea na kutekeleza wajibu wao ipasavyo.
8. Kutumia stadi za kutafuta maarifa na stadi za kisayansi jamii kutoka katika maktaba na vifaa vya TEHAMA.

Malengo ya Jumla ya Somo la Sayansi Jamii

Somo la Sayansi Jamii linafundishwa katika skuli za msingi ili kuwezesha wanafunzi:-

1. Kuelewa historia na utamaduni wa Zanzibar katika nyakati mbali mbali pamoja na maelezo yake.
2. Kufahamu mazingira yanayowazunguka pamoja na uhifadhi wake.
3. Kuelewa mambo yanayotishia usalama wao na uepukaji wake kwa minajili ya kukuza ustawi wao na wa jamii yao.
4. Kujitambua kama Wazanzibari na Watanzania, kukuza maadili na uhusiano mwema.
5. Kuzitambua njia za upatikanaji wa viongozi, kuwaheshimu na kuziheshimu mamlaka zilizopo.
6. Kuelewa utetezi wa haki zao kama watoto na utekelezaji wa wajibu wao.
7. Kuwa na tabia ya usomaji katika maktaba na utumiaji wa vifaa vya TEHAMA kwa upataji wa maarifa mapya na stadi za kisayansi jamii.

Uchaguzi na Mpangilio wa Mada

Katika kuchagua mada zimezingatiwa zile ambazo wakati wa kuzifundisha/kujifunza zitawapatia wanafunzi maarifa, stadi na mwenendo kama vilivyoelezwa hapo juu. Zimezingatiwa pia mada za masuala mtambuka za Haki za Mtoto na maadili mema. Aidha kuna mada za stadi za maisha, hususani, uhimili wa mhemko na shinikizo –rika. Mada zimepangwa kimantiki ili wanafunzi wa Darasa la I waanze kwa kufundishwa/kujifunza mada rahisi. Kadiri wanavyopanda madarasa watajifunza mada ngumu na tata. Zifuatazo ndizo mada zilizochaguliwa na kupangwa katika madarasa ya I – IV.

NA.	MADA KUU	DARASA I	DARASA II	DARASA III	DARASA IV
1.	Familia Yetu, Ukoo Wetu	√	√	√	√
2.	Skuli Yetu	√	√	√	√
3.	Utamaduni wa Zanzibar	√	√	√	√
4.	Mazingira Yetu	√	√	√	√
5.	Usalama	√	√	-	√
6.	Uzalendo	√	√	√	√
7.	Maadili	√	√	√	√
8.	Mzanzibari na Mtanzania	√	√	√	√
9.	Haki na Wajibu wa Mtoto	√	√	√	√
10.	Alama za Utambulisho wa Kitaifa	-	-	√	√

Muundo wa Muhtasari

Muhtasari huu una sehemu kuu mbili: Kurasa za mwanzo na Jadweli za Ufundishaji na Ujifunzaji.

Kurasa za Mwanzo

Sehemu hii inajumuisha jalada, ukurasa wa jina la muhtasari, ukurasa wa haki-miliki na wa yaliyomo. Vilevile, kuna maelezo ya sababu za kuandika mtaala mpya (2009) na maelezo ya umuhimu wa somo hili.. Kisha kuna Madhumuni ya Elimu Zanzibar; Madhumuni na Malengo ya Elimu ya Msingi Zanzibar; Ujuzi wa Jumla na Malengo ya Jumla katika Somo la Sayansi Jamii pamoja na uchaguzi na mpangilio wa mada.

Jadweli ya Ufundishaji na Ujifunzaji

Sehemu hii inahusu taratibu za ufundishaji na ujifunzaji na imegawika kwa madarasa ya I hadi la IV. Muhtasari wa kila darasa umetanguliwa na orodha ya ujuzi ambao wanafunzi wanatakiwa kuonesha baada ya kujifunza/kufundishwa somo hili katika darasa husika. Kisha kuna orodha ya malengo ya kujifunza/kufundisha somo hili katika darasa husika. Baada ya orodha ya malengo linafuata jadweli la ufundishaji/ujifunzaji lenye safu-wima sita zenye vichwa vya: Mada Kuu/Mada Ndogo, Malengo Mahsusi; Mbinu za Kufundishia/Kujifunzia, Vifaa/Zana; Upimaji na Vipindi. Yafuatayo ni maelezo ya yaliyomo katika safu-wima za jadweli ya ufundishaji/ujifunzaji.

Mada Kkuu/Mada Ndogo

Mada hutamka maudhui yatakayofundishwa. Chini ya mada kuna mada ndogo ambazo huonesha kina na mawanda ya ufundishaji/ujifunzaji wa mada husika.

Malengo Mahsusi

Kila mada ndogo imeandikiwa lengo au malengo mahsusi. Hayo yanaeleza stadi, mwenendo/mwelekeo na maarifa ambayo kila mwanafunzi anapaswa kujifunza katika mada ndogo husika. Malengo mahsusi ndiyo yanatumiwa kufanyia upimaji. Aidha ufikiaji wa malengo mahsusi katika kujifunza hutafsiriwa kama ufikiaji wa stadi, mwelekeo na maarifa yanayolengwa katika mada husika. Kila mwanafunzi anatakiwa kuyafikia malengo mahsusi yaliyotajwa. Hivyo, mwalimu anatakiwa kuhakikisha kuwa lugha ya alama inatumika kumfundisha mwanafunzi kiziwi na maandishi ya Braille au zana mguso zinatumika kwa mwanafunzi asiyeona. Taratibu, miongozo, vifaa na mbinu za kufundishia/kujifunzia kwa makundi mengine ya watoto wenye mahitaji maalum zitumike ipasavyo.

Mbinu za Kufundishia/Kujifunzia

Safu wima hii inaonesha baadhi ya mbinu zinazofaa kufundishia/kujifunzia. Ni mbinu shirikishi tu zinazopendekezwa. Hii ni kwa sababu zinahimiza wanafunzi kujitafutia maarifa na kujenga maana kwa kile wanachojifunza. Mbinu hizo ni kama vile majadiliano ya vikundi; maigizo; nyimbo; changanyakete; bungua-bongo; ziara za kielimu, kumwalika mgeni na nyingine ambazo mwalimu anaweza kuzitumia kutegemea mazingira, mada na umri wa wanafunzi. Mbinu zilizomo katika safu hii ni mapendekezo tu. Mwalimu anashauriwa atumie mbinu nyingine anazozimudu zitakazoshirikisha wanafunzi na kufanikisha ufundishaji/ujifunzaji.

Vifaa/Zana

Safu – wima hii inaonesha vifaa au zana zinazofaa kutumia katika kufundisha/kujifunza kwa kila mada. Kumbuka kuwa kitabu cha kiada na kiongozi cha mwalimu ni zana muhimu katika kufundisha/kujifunza somo husika. Mwalimu anashauriwa kuzitumia hizi pamoja na nyengine atakazoona zinafaa au zinapatikana katika mazingira yake. Mwalimu anashauriwa kubuni na kutengeneza zana/vifaa kulingana na upatikanaji wa malighafi zinazopatikana katika mazingira yake. Aidha mwalimu anashauriwa kuhimiza wanafunzi kufaragua, kubuni na kutengeneza zana za kufundishia na kujifunzia kila inapowezekana.

Upimaji

Safu hii inaonesha maelekezo ya upimaji wa wanafunzi. Mwalimu hana budi kupima maendeleo ya wanafunzi wake. Hii itamwezesha kujua uwezo na matatizo ya wanafunzi, ubora wa mbinu za kufundishia/kujifunzia anazozitumia na ubora wa zana/vifaa anavyotumia. Vile vile upimaji humwezesha mwalimu kupanga na kutekeleza mikakati ya kuwasaidia wanafunzi wazito. Aidha, upimaji humwezesha mwalimu kupendekeza marekebisho ya mtaala na vitabu vya kufundishia/kujifunzia. Upimaji wa mwisho wa muhula au mwaka huonesha kiwango cha ujuzi alichofikia mwanafunzi. Kwa sababu hizo, mwalimu anashauriwa kupima maendeleo ya mwanafunzi kila siku, kila mwezi, kila muhula na kila mwaka kwa kuzingatia malengo mahsusi ya kila mada iliyofundishwa na njia mwafaka za upimaji.

Vipindi

Safu wima hii inaonesha makadirio ya idadi ya vipindi vya kufundisha/kujifunza kila mada. Idadi hiyo imefikiwa baada ya kujumlisha idadi ya vipindi vya siku 224 za mwaka wa masomo na kuvigawa kwa idadi ya mada ndogo zinazounda muhtasari. Makadirio haya ya vipindi yanaweza kubadilika kulingana na mazingira ya ufundishaji/ujifunzaji. Utawala wa skuli unahimizwa kufidia muda wa masomo utakaopotea kutokana na dharura za sikukuu za kidini au za kiserikali.

Somo la Sayansi Jamii lina vipindi vinne (4) kwa wiki katika darasa la I, II, III na IV. Muda wa kipindi kimoja kuanzia Jumatatu hadi Alhamisi ni dakika 40 kwa shifti ya asubuhi; utakuwa ni dakika 35 kwa shifti ya mchana. Siku za Ijumaa muda wa kila kipindi utakuwa dakika 30 tu.

KATIBU MKUU

WIZARA YA ELIMU NA MAFUNZO YA AMALI

ZANZIBAR

DARASA LA KWANZA

UJUZI

Baada ya kujifunza somo la Sayansi Jamii katika Darasa la I wanafunzi wataonesha ujuzi wa:

1. Kuelezea historia ya familia zao na kuboresha majukumu ya wanafamilia.
2. Kuonesha heshima kwa uongozi wa nyumbani na kutekeleza majukumu wanayopewa.
3. Kuainisha na kutaja vitu vinavyomtambulisha Mzanzibari na Mtanzania.
4. Kuainisha na kufuata alama za barabarani na kutumia barabara kwa uangalifu.
5. Kubainisha na kuepuka mambo yanayohatarisha usalama wao ndani ya jamii.
6. Kubainisha rasilimali zilizopo kwenye mazingira yanayowazunguka na kuzitumia ipasavyo.
7. Kufahamu na kuainisha haki wanazostahiki kupewa na kutekeleza wajibu wao kama watoto.
8. Kutumia maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata maarifa, stadi za kisayansi jamii.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Sayansi Jamii katika Darasa la I ni kuwezesha wanafunzi:-

1. Kufahamu maelezo ya historia ya familia zao na majukumu ya wanafamilia.
2. Kufahamu vitu vilivyopo katika mazingira yao na matumizi yake endelevu.
3. Kufahamu mambo yanayotishia usalama wao barabarani na maelezo yake.
4. Kuzitambua alama za barabarani, tafsiri yake pamoja na matumizi ya barabara kwa uangalifu.
5. Kuzitambua na kueleza sifa na utambulisho wa Mzanzibari na Mtanzania pamoja na maelezo yake.
6. Kuwatambua na kuwaheshimu viongozi wa nyumbani na utekelezaji wa majukumu yao ya nyumbani wakiwa kama watoto.
7. Kutambua mambo mema ambayo mtoto hupaswa kutendewa nyumbani na maelezo yake.
8. Kufahamu utekelezaji wa majukumu yao ya nyumbani kama watoto.
9. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na vifaa vingine vya TEHAMA ili kupata maarifa na stadi za kisayansi jamii.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. **FAMILIA YETU, UKOO WETU**. a) Maana ya Familia.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya familia.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya familia.	1. Chati inayoonesha wanafamilia. 2. Chati mguso inayoonesha wanafamilia..	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya familia?	14
	(ii) Kutaja watu wanaoishi katika familia yake.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu,mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja watu wanaoishi katika familia yake kuanzia kiongozi mkuu.	1. Chati inayoonesha wanafamilia. 2. Chati mguso inayoonesha wanafamilia.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja watu wanaoishi katika familia yake?	
	(iii) Kuchora mchoro unaoonesha wanafamilia.	Kwa kutumia mbinu ya kuchora, mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora mchoro unaoonesha wanafamilia.	1. Chati inayoonesha wanafamilia. 2 Chati mguso inayoonesha wanafamilia.	Je, mwanafunzi anaweza kuchora mchoro unaoonesha wanafamilia?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Chimbuko la Familia.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja waanzilishi wa familia yake upande wa baba.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja waanzilishi wa familia yake upande wa baba.	1. Chati inayoonesha familia yake upande wa baba. 2. Chati mguso inayoonesha familia yake upande wa baba..	Je, mwanafunzi anaweza kutaja waanzilishi wa familia yake upande wa baba?	10
	(ii) Kutaja waanzilishi wa familia yake upande wa mama.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja waanzilishi wa familia yake upande wa mama.	1. Chati inayoonesha familia yake upande wa mama. 2. Chati mguso inayoonesha familia yake upande wa mama.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja waanzilishi wa familia yake upande wa mama?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Mahitaji ya Familia Zama za Kale na Sasa.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja mahitaji ya familia ya zama za kale.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja mahitaji ya familia ya zama za kale.	1. Orodha yenye mahitaji ya familia ya zama za kale. 2. Orodha katika maandishi ya Braille yenye mahitaji ya familia ya zama za kale.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja mahitaji ya familia ya zama za kale?	10
	(ii) Kutaja mahitaji ya familia ya hivi sasa.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja mahitaji ya familia ya hivi sasa.	1. Orodha yenye mahitaji ya familia ya hivi sasa. 2. Orodha katika maandishi ya Braille yenye mahitaji ya familia ya hivi sasa.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja mahitaji ya familia ya hivi sasa?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
d) Kazi za Wanafamilia Zama za Kale na Sasa.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza kazi za wanafamilia zama za kale.	Kwa kutumia mbinu ya masimulizi ya hadithi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kazi za wanafamilia zama za kale.	1.Chati inayoonesha zana zilizotumika zama za kale. 2.Chati mguso inayoonesha zana zilizotumika zama za kale.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kazi za wanafamilia zama za kale?	8
	(ii) Kueleza kazi za wanafamilia hivi sasa.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kazi za wanafamilia hivi sasa.	1. Orodha inayoonesha zana zinazotumia hivi sasa. 2. Orodha katika maandishi ya Braille inayoonesha zana zilizotumika hivi sasa.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza kazi za wanafamilia hivi sasa?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
e) Kusambaratika kwa Familia.	Mwanafunzi aweze: i) Kutaja sababu za kusambaratika kwa familia.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja sababu zinazopelekea kusambaratika kwa familia.	-	Je, mwanafunzi anaweza kutaja sababu zinazopelekea kusambatatika kwa familia?	5
	ii) Kueleza athari zinazotokana na kusambaratika kwa familia.	Kwa kutumia mbinu ya kisa mkasa, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza athari zinaotokana na kusambaratika kwa familia.	-	Je, mwanafunzi anaweza kueleza athati zinazotokana na kusambaratika kwa familia?	
2**. SKULI YETU** a) Historia ya Skuli.	Mwanafunzi aweze kueleza historia ya skuli yake.	Kwa kutumia mbinu ya utafiti, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza taarifa za historia ya skuli yao.	1. Bango linaloonesha historia ya skuli yao. 2. Bango mguso linaloonesha historia ya skuli yao. 3. Mafaili ya skuli yenye	Je, mwanafunzi anaweza kueleza historia ya skuli yake?	6

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
			kumbukumbu za historia ya skuli yao. 4. Mafaili ya skuli yenye kumbukumbu za historia ya skuli yao katika maandishi ya Braille.		
b) Mipaka ya Skuli.	Mwanafunzi aweze kubainisha vitu vilivyopakana na skuli yake.	Kwa kutumia mbinu ya matembezi ya kimafunzo mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha vitu vilivyopakana na skuli yake.	1. Ramani ya skuli inayoonesha ujirani wake. 2. Ramani mguso ya skuli inayoonesha ujirani wake. 3. Picha zinazoonesha vitu vilivyopakana na	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha vitu vilivyopakana na skuli yake?	6

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
			skuli yao. 4. Mazingira halisi. 5. Picha mguso zinazoonesha vitu vilivyopakana na skuli yao.		
3. UTAMADUNI WA MZANZIBARI a) Michezo ya Asili ya Watoto wa Kizanzibari.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja michezo ya asili ya watoto wa Kizanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya utafiti, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja michezo ya asili ya watoto wa Kizanzibari na taratibu zake.	1. Mazingira halisi. 2. Kitabu cha kiada 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja michezo ya asili ya watoto wa Kizanzibari?	12
	(ii) Kucheza michezo ya asili ya watoto wa Kizanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya michezo, mwalimu awaongoze wanafunzi kucheza michezo ya asili ya watoto wa Kizanzibari.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kucheza michezo ya asili ya watoto wa Kizanzibari?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Hadithi za Watoto na Vitendawili	Mwanafunzi aweze: (i) Kusimulia hadithi fupi fupi za watoto.	Kwa kutumia mbinu burudiko, mwalimu awaongoze wanafunzi kusimulia hadithi fupi fupi za watoto.	1. Mazingira halisi. 2. Vitabu vya hadithi za watoto. 3. Vitabu vya hadithi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kusimulia hadithi fupi fupi za watoto?	16
	(ii) Kueleza mafundisho ya hadithi husika.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mafundisho ya hadithi husika.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mafundisho ya hadithi husika?	
	(iii) Kutega na kutegua vitendawili.	Kwa kutumia mbinu burudiko, mwalimu awaongoze wanafunzi kutenga na kutegua vitendawili.	1. Mazingira halisi. 2. Kitabu cha kiada. 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutega na kutegua vitendawili?	
	(iv) Kutoa maana ya vitendawili.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kutoa maana ya vitendawili.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kutoa maana ya vitendawili?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
4. MAZINGIRA YETU Vitu katika Mazingira Yetu.	Mwanafunzi aweze:- (i) Kubainisha vitu vilivyomo katika mazingira.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha vitu vilivyomo katika mazingira.	1. Picha za vitu vilivyomo katika mazingira. Mfano: miti, wanyama na majengo. 2. Picha mguso za vitu vilivyomo katika mazingira. 3. Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha vitu vilivyomo katika mazingira?	12
	(ii) Kueleza manufaa ya vitu vilivyomo katika mazingira.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza manufaa ya vitu vilivyomo katika mazingira.	1. Picha za vitu vilivyomo katika mazingira 2. Picha mguso ya vitu vilivyomo katika mazingira.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza manufaa ya vitu vilivyomo katika mazingira?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kueleza athari za uharibifu wa vitu vilivyomo katika mazingira.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza athari za uharibifu wa vitu vilivyomo katika mazingira.	1. Picha za vitu vilivyomo katika mazingira. 2. Mazingira halisi. 3. Picha mguso za vitu vilivyomo katika mazingira.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza athari za uharibifu wa vitu vilivyomo katika mazingira?	
5. USALAMA. a) Alama za Barabarani.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutafsiri maana ya alama za barabarani.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi, mwalimu awaongoze wanafunzi kutafsiri maana ya alama za barabarani.	1. Chati inayoonesha alama za barabarani. 2. Chati mguso inayoonesha alama za barabarani. 3. Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kutafsiri maana ya alama za barabarani?	**7**

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuziheshimu ipasavyo alama za barabarani.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kuziheshimu ipasavyo alama za barabarani.	1. Chati inayoonesha alama za barabarani. 2. Chati mguso kwa wasioona. 3. Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kuziheshimu ipasavyo alama za barabarani?	
	(iii) Kuzitumia ipasavyo alama za barabarani.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi ya vitendo, mwalimu awaongoze wanafunzi kuzitumia ipasavyo alama za barabarani.	1. Mazingira halisi. 2. Vipeperushi kuhusu usalama barabarani. 4. Vipeperushi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuzitumia ipasavyo alama za barabarani	
b) Usalama Barabarani.	Mwanafunzi aweze kufuata kanuni za kutumia barabara.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni mwalimu awaongoze wanafunzi kufuata kanuni za kutumia barabara.	1. Mazingira halisi. 2. Vipeperushi. 3. Vipeperushi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufuata kanuni za kuzitumia barabara?	4

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
			4. Kitabu cha kiada. 5. Kitabu cha kiada Katika maandishi ya Braille.		
c) Mambo Yanayotishia Usalama Barabarani.	(i) Kutaja mambo yanayotishia usalama barabarani.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja mambo yanayotishia usalama barabarani.	1. Mazingira halisi. 2. Vipeperushi vya usalama barabarani 3. Vipeperushi katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja mambo yanayotishia usalama barabarani?	9
	(ii) Kuepuka mambo yanayotishia usalama barabarani.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kuepuka mambo yanayotishia usalama barabarani.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada Katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kuepuka mambo yanayotishia usalama barabarani?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
6. UZALENDO Heshima na Utii Kwa Uongozi wa Nyumbani.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja uongozi wa nyumbani kwao.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja uongozi wa nyumbani kwao.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kutaja uongozi wa nyumbani kwao?	9
	(ii) Kuonesha namna ya kuheshimu viongozi wa nyumbani kwao .	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuigiza namna ya kuheshimu viongozi wa nyumbani kwao.	1. Vifaa vinavyotumika kufanya igizo. 2. Kitabu cha kiada. 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha namna ya kuheshimu viongozi wa nyumbani kwao?	
7. MAADILI. a) Kujiheshimu.	Mwanafunzi aweze: i) Kubainisha njia za kujiheshimu zinazokubalika katika jamii	Kwa kutumia mbinu ya kisa mkasa, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha njia za kujiheshimu zinazokubalika katika jamii.		Je, mwanafunzi anaweza kubainisha njia za kujiheshimu zinazokubalika katika jamii?	4

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
.	ii) Kuonesha kwa vitendo njia za kujiheshimu zinazokubalika katika jamii.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha kwa vitendo, njia za kujiheshimu zinazokubalika katika jamii.	1.Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo. 2.Picha za vitendo vya kujiheshimu. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha kwa vitendo njia za kujiheshimu zinazokubalika katika jamii?	4
b) Kupenda na Kuwaheshimu Watu.	Mwanafunzi aweze kuonesha kwa vitendo tabia njema za kuwaheshimu watu.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha kwa vitendo tabia njema za kuwaheshimu watu.	1. Picha zinazoonesha heshima kwa watu. 2. Picha mguso. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je mwanafunzi anaweza kuonesha kwa vitendo tabia njema za kuwaheshimu watu?	5

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Upendo kwa Watu.	Mwanafunzi aweze kuonesha tabia njema za upendo kwa watu.	Kwa kutumia mbinu ya burudiko, mwalimu awaongoze wanafunzi kuimba wimbo unaofuatana na vitendo vinavyoonesha tabia njema za upendo kwa watu.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha tabia njema za upendo kwa watu?	5
8. MZANZIBARI NA MTANZANIA a) Mzanzibari na Vitu Vinavyomtambulisha	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya utafiti sahili, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya Mzanzibari.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je mwanafunzi anaweza kueleza maana ya Mzanzibari?	10
	(ii) Kutaja vigezo vinavyomtambulisha kuwa Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi ikisaidiwa na vielelezo, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja vigezo vinavyomtambulisha kuwa Mzanzibari.	1. Vitambulisho vya Mzanzibari. 2. Cheti cha kuzaliwa.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja vigezo vinavyomta-mbulisha kuwa Mzanzibari?	
b) Mtanzania na Vitu Vinavyomtambulisha.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya Mtanzania.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya Mtanzania.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kueleza maana ya Mtanzania?	10

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutaja vigezo vinavyomtambulisha kuwa Mtanzania.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi ikisaidiwa na vielelezo, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja vigezo vinavyomtambulisha kuwa Mtanzania.	1. Vitambulisho vya Mzanzibari na Mtanzania, cheti cha kuzaliwa, hati ya kusafiria.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja vigezo vinavyomtambulish a kuwa Mtanzania?	
9. HAKI NA WAJIBU WA MTOTO. Vitendo Vizuri vya Kufanyiwa Mtoto Nyumbani.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha vitendo vizuri anavyostahili kufanyiwa mtoto akiwa nyumbani.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha vitendo vizuri anavyostahili kufanyiwa mtoto akiwa nyumbani.	1. Chati inayoonesha haki za mtoto . 2. Chati mguso inayoonesha haki za mtoto.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha vitendo vizuri anavyostahili kufanyiwa mtoto akiwa nyumbani?	9
	(ii) Kuyatekeleza matendo mazuri akiwa nyumbani	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuyatekeleza matendo mazuri akiwa nyumbani.	Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo.	Je, mwanafunzi anaweza kuyatekeleza matendo mazuri akiwa nyumbani?	

DARASA LA PILI

UJUZI

Baada ya kujifunza somo la Sayansi Jamii katika Darasa la II wanafunzi wataonesha ujuzi wa:

1. Kuelezea historia ya koo zao na kulinganisha uhusiano wa wanakoo wa zamani na sasa.
2. Kueleza muundo wa uongozi wa skuli na kuheshimu viongozi wake.
3. Kushiriki katika kuongoza na kuchagua viongozi wa skuli.
4. Kuainisha na kueleza sifa za Mzanzibari na Mtanzania.
5. Kubainisha na kueleza mambo yanayounda utamaduni wa Mzanzibari na Mtanzania.
6. Kueleza mambo yanayohatarisha usalama wao barabarani na kutumia barabara kwa uangalifu.
7. Kuhifadhi, kusafisha na kutumia mazingira yao kwa njia endelevu.
8. Kubainisha na kutetea haki zao katika skuli pamoja na kutekeleza wajibu wao.
9. Kutumia maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata maarifa na stadi za kisayansi jamii.
10. Kubainisha na kuepuka mambo yanayohatarisha usalama wao ndani ya jamii.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Sayansi Jamii katika Darasa la II ni kuwezesha wanafunzi:

1. Kufahamu masimulizi ya chimbuko la koo zao na uhusiano wa wanakoo hapo kale na sasa.
2. Kuvitambua vitu vilivyomo katika mazingira yao na kufahamu utunzaji wa mazingira hayo.
3. Kutambua mambo yanayohatarisha usalama wao katika maisha ya kila siku na uepukaji wake.
4. Kuwa watulivu, wenye utii kwa uongozi, wenye kujiheshimu na kuwaheshimu wengine.
5. Kutambua utamaduni wa Taifa lao, kuthamini na kudumisha utamaduni unaofaa.
6. Kutambua na kuheshimu uongozi wa skuli.
7. Kufahamu haki zao na wajibu wao wakiwa skuli kama mwanafunzi.
8. Kupata stadi ya matumizi ya maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata maarifa na stadi za kisayansi.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. FAMILIA YETU, UKOO WETU. a) Maana ya Ukoo.	Mwanafunzi aweze:- (i) Kueleza maana ya ukoo.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya ukoo.	1. Chati inayoonesha muundo wa ukoo. 2. Chati mguso inayoonesha muundo wa ukoo.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya ukoo?	8
	(ii) Kutaja koo zao.	Kwa kutumia mbinu ya utafiti sahili, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja koo zao.	1. Chati inayoonesha muundo wa wanaukoo. 2. Chati mguso inayoonesha muundo wa wanakoo.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja ukoo wake?	
b) Chimbuko la Ukoo Wetu.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza chimbuko la ukoo wake.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza chimbuko la ukoo.	1. Chati inayoonesha muundo wa wana ukoo. 2. Chati mguso inayoonesha muundo wa wana ukoo.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza chimbuko la ukoo wake?	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	ZANA/VIFAA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubainisha Manufaa ya Ukoo.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha manufaa ya ukoo.	1. Chati inayoonesha muundo wa ukoo. 2. Chati mguso inayoonesha muundo wa ukoo.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha manufaa ya ukoo?	
	(iii) Kuchora mchoro unaoonesha wana ukoo.	Kwa kutumia mbinu ya mchoro, mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora mchoro unaoonesha wanaukoo.	1. Chati inayoonesha muundo wa ukoo. 2. Chati mguso inayoonesha muundo wa ukoo.	Je, mwanafunzi anaweza kuchora mchoro unaoonesha wanaukoo?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Mashirikiano Baina ya Wanaukoo Zama za Kale.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza wanaukoo walivyoshirikiana zama za kale.	Kwa kutumia mbinu ya kujisomea maktaba, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza wana ukoo walivyoshirikiana hapo zama za kale	1. Vitabu vinavyoeleza mashirikiano ya wanaukoo zama za kale. 2. Vitabu vyenye maandishi ya Braille vinavyoeleza mashirikiano ya wana ukoo zama za kale.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza wanaukoo walivyoshirikiana zama za kale?	8
	(ii) Kueleza wana ukoo wanavyoshirikiana hivi sasa.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza jinsi wana ukoo wanavyoshirikiana hivi sasa.	1.Chati inayoonesha wanaukoo wanavyoshirikiana hivi sasa 2.Chati mguso ya wanaukoo wanavyoshirikia-na hivi sasa.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza jinsi wanaukoo wanavyoshirikiana sasa?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
2. SKULI YETU. a) Maendeleo ya Skuli.	Mwanafunzi aweze kueleza hatua za maendeleo ya skuli yake.	Kwa kutumia mbinu ya utafiti sahili, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza hatua za maendeleo ya skuli yao.	1.Mafaili yenye kumbukumbu za maendeleo ya skuli yao. 2.Taarifa za kumbukumbu za maendeleo ya skuli yao katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza hatua za maendeleo ya skuli yake?	4
b) Sheria za Skuli.	(i) Kueleza baadhi ya sheria za skuli yake.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza baadhi ya sheria za skuli.	1.Chati mguso inayoonesha baadhi ya sheria za skuli. 2. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza baadhi ya sheria za skuli yake?	10
	(ii) Kutekeleza sheria za skuli yake.	Kwa kutumia igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kutekeleza sheria za skuli.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kutekeleza sheria za skuli?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
3.UTAMADUNI WA MZANZIBARI Vipengele vya Utamaduni wa Mzanzibari.	Mwanafunzi aweze : (i) Kueleza maana ya utamaduni.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya utamaduni.	1.Mazingira halisi. 2.Kanda za kunasia sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya utamaduni?	13
	(ii) Kubainisha vipengele vya utamaduni wa Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha vipengele vya utamaduni wa Mzanzibari.	1.Orodha inayoonesha vipengele vya utamaduni wa Mzanzibari. 2. Mazingira halisi. 3. Orodha ya vipengele vya utamaduni wa Mzanzibari katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha vipengele vya utamaduni wa Mzanzibari?	
4.MAZINGIRA YETU. Shughuli za Kiuchumi	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha shughuli za kiuchumi zinazofanyika katika	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha shughuli za	1. Chati inayoonesha shughuli za kiuchumi	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha shughuli za kiuchumi	12

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
Zinazofanyika katika Mazingira.	mazingira ya Zanzibar.	kiuchumi zinazofanyika katika mazingira ya Zanzibar.	zinazofanyika katika mazingira ya Zanzibar. 2. Chati mguso inayoonesha shughuli za kiuchumi zinazofanyika katika mazingira ya Zanzibar. 3. Mazingira halisi.	zinazofanyika katika mazingira ya Zanzibar?	
	(ii) Kueleza manufaa ya kila shughuli ya kiuchumi inayofanyika katika mazingira ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza manufaa ya kila shughuli ya kiuchumi inayofanyika katika mazingira ya Zanzibar.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza manufaa ya kila shughuli ya kiuchumi inayofanyika katika mazingira ya Zanzibar?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
5. **USALAMA.** Mambo Yanayohatarisha Usalama Ndani ya Jamii.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja mambo yanayohatarisha usalama ndani ya jamii.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kuonyesha mambo yanayohatarisha usalama ndani ya jamii.	1. Picha inayoonesha mazingira hatarishi. 2.Picha mguso inayoonesha mazingira hatarishi.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja mambo yanayohatarisha usalama ndani ya jamii?	10
	(ii) Kuepuka mambo yanayohatarisha usalama ndani ya jamii.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kuepuka mambo yanayohatarisha usalama ndani ya jamii.	Mazingira halisi	Je, mwanafunzi anaweza kuepuka mambo yanayohatarisha usalama ndani ya jamii?	
6**. UZALENDO**. a) Heshima na Utii kwa Uongozi wa Skuli.	Mwanafunzia aweze: (i) Kueleza uongozi wa skuli yake.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza uongozi wa skuli yao.	1. Chati inayoonesha muundo wa uongozi wa skuli. 2. Chati mguso inayoonesha	Je, mwanafunzi anaweza kueleza uongozi wa skuli yake?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
			muundo wa uongozi wa skuli.		
	(ii) Kutekeleza sheria na taratibu za skuli.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kutekeleza sheria na taratibu za skuli.	1. Mazingira halisi. 2. Chati inayoonesha sheria na taratibu za skuli. 3. Chati mguso inayoonesha sheria na taratibu za skuli.	Je, mwanafunzi anaweza kutekeleza sheria na taratibu za skuli?	
	(iii) Kuonesha heshima kwa uongozi wa skuli.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kuonesha heshima kwa viongozi wa skuli.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha heshima kwa uongozi wa skuli?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Heshima na Utii kwa Uongozi wa Shehia.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya Shehia.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya Shehia .	1. Maandiko yanayohusu muundo wa utawala Zanzibar. 2. Maandiko ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya Shehia?	16
	(ii) Kutekeleza kazi na wajibu wa mamlaka ya Shehia.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza kazi na mamlaka ya uongozi wa Shehia.	1. Maandiko kuhusu kazi za wakuu wa Shehia. 2. Maandiko ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutekeleza kanuni za uongozi wa Shehia?	
	(iii) Kuonesha heshima kwa uongozi wa Shehia.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kuheshimu uongozi wa Shehia.	Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo.	Je,mwanafunzi anaweza kuonesha namna ya kuheshimu uongozi wa Sheria?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
7. MAADILI. a) Uaminifu.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya uaminifu.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya uaminifu.		Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya uaminifu?	16
	(ii) Kueleza manufaa ya kuwa mwaminifu.	Kwa kutumia mbinu ya kisa mkasa, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza manufaa ya kuwa mwaminifu.	Vifaa vinavyotumika kusimulia kisa husika.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza manufaa ya kuwa mwaminifu?	
	(iii) Kutekeleza matendo yote yanayojenga uaminifu kwa jamii.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kutekeleza matendo yanayojenga uaminifu kwa jamii.	Vifaa vya kufanyia igizo.	Je, mwanafunzi anaweza kutekeleza matendo yanayojenga uaminifu kwa jamii?	
b) Tabia za Kusema Ukweli.	(i) Kueleza maana ya ukweli.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya ukweli.		Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya ukweli?	10

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuonesha tabia ya kuwa mkweli.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha vitendo vya kuwa na tabia ya kuwa mkweli.	Vifaa vya kufanyia igizo husika.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha tabia ya kuwa mkweli?	
c) Kufanya Kazi Kwa Bidii.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza faida za kufanya kazi kwa bidii.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza faida za kufanya kazi kwa bidii.	-	Je, mwanafunzi anaweza kueleza faida za kufanya kazi kwa bidii?	8
	(ii) Kushiriki katika kazi zinazokubalika katika jamii.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kushiriki katika kazi zinazokubalika katika jamii.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kushiriki katika kazi zinazokubalika katika jamii?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
8.MZANZIBARI NA MTANZANIA Haki na Wajibu wa Mzanzibari.	Mwanafunzi aweze:- (i) Kueleza maana ya Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya Mzanzibari.	-	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya Mzanzibari?	20
	(ii) Kutaja Haki za Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya kujisomea, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja haki za Mzanzibari.	1. Maandiko kuhusu haki za Mzanzibari. 2. Maandiko ya Braille juu ya haki za Mzanzibari.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza haki za Mzanzibari?	
	(iii) Kutaja wajibu wa Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja wajibu wa Mzanzibari.	1. Chati inayoonesha wajibu wa Mzanzibari. 2. Chati mguso inayoonesha wajibu wa Mzanzibari.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza wajibu wa Mzanzibari?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iv) Kueleza jinsi ya kutekeleza haki na wajibu wake kama Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza jinsi ya kutekeleza haki na wajibu wake kama Mzanzibari.	1. Chati inayoonesha haki na wajibu wa Mzanzibari. 2. Chati mguso inayoonesha haki na wajibu wa Mzanzibari.	Je, mwanafunzi anaweza kutekeleza haki na wajibu wake kama Mzanzibari?	
9. HAKI NA WAJIBU WA MTOTO a) Haki za Wanafunzi Wakiwa Skuli.	Mwanafunzi aweze kubainisha haki za wanafunzi wakiwa skuli.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha haki za wanafunzi wakiwa skuli.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha haki za wanafunzi wakiwa skuli?	5
b) Wajibu wa Wanafunzi Wakiwa Skuli.	Mwanafunzi aweze kubainisha wajibu wa wanafunzi wakiwa skuli.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha wajibu wa wanafunzi wakiwa skuli.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha wajibu wa wanafunzi wakiwa skuli?	5

DARASA LA TATU

UJUZI

Baada ya kujifunza somo la Sayansi Jamii katika Darasa la III wanafunzi wataonesha ujuzi wa:

1. Kueleza maisha ya jadi ya Wazanzibari na tawala zao kabla ya kufika wageni kutoka Asia na Ulaya.
2. Kueleza muundo wa uongozi katika shehia na kuheshimu uongozi huo.
3. Kuonesha heshima kwa alama za utambulisho wa Nchi ya Zanzibar na Serikali yake.
4. Kufafanua dhana ya uzalendo na kueleza sifa za mzalendo.
5. Kueleza manufaa ya kufanya kazi na kuzitumia katika kazi ili kujenga Taifa.
6. Kuhifadhi mazingira yao, kutambua vitendo hasi katika mazingira na kujiepusha navyo.
7. Kufahamu dhana ya mtoto, kubainisha haki na wajibu wa mtoto pamoja na kutimiza wajibu wao.
8. Kubainisha vyombo vya usalama ndani ya jamii na kuvitumia kikamilifu.
9. Kutumia maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata manufaa na stadi za kisayansi jamii.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Sayansi Jamii katika darasa la III ni kuwezesha wanafunzi:-

1. Kufahamu maelezo ya maisha ya jadi na ya uongozi wa kale wa Wazanzibari.
2. Kufahamu maelezo ya uharibifu wa mazingira na uepukaji wa vitendo hivyo.
3. Kutambua vyombo vya usalama vilivyomo katika jamii na matumizi yake.
4. Kuzitambua alama za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar na kuzielewa tafsiri zake.
5. Kufahamu maelezo ya haki zao na ya utekelezaji wa wajibu wao kama watoto.
6. Kuelewa muundo wa uongozi katika skuli na shehia na kuwaheshimu viongozi.
7. Kupata stadi za matumizi ya maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata maarifa ya stadi za kisayansi jamii.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
1. FAMILIA YETU, UKOO WETU. a) Jamii za Asili za Zanzibar.	Mwanafunzi aweze kubainisha jamii za asili za Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha jamii za asili za Zanzibar.	1. Makala kuhusu jamii za asili za Zanzibar. 2. Makala zenye maandishi ra Braille kuhusu jamii za asili za Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha jamii za asili za Zanzibar?	4
b) Tawala za Kijadi za Zanzibar.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha tawala za kijadi za Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha tawala za kijadi za Zanzibar.	1. Picha ya Mwinyi Mkuu. 2. Picha mguso ya Mwinyi Mkuu. 2. Chati ya muundo wa tawala za kijadi. 3. Picha mguso ya muundo wa tawala za Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha tawala za kijadi za Zanzibar?	14

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubainisha jamii zilizotawaliwa katika kila mfumo wa tawala za kijadi.	Kwa kutumia mbinu ya kujisomea, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha jamii zilizotawaliwa katika kila mfumo wa tawala za kijadi.	1. Makala/Vitabu kuhusu jamii zilizotawaliwa katika kila mfumo wa tawala za kijadi. 2. Makala/Vitabu vyenye maandishi ya Braille kuhusu jamii zilizotawaliwa katika kila mfumo wa tawala za kijadi.	Je, mwanafunzi, anaweza kubainisha jamii zilizotawaliwa katika kila mfumo wa tawala za kijadi?	
2. SKULI YETU. Muundo wa Uongozi wa Skuli.	Mwanafunzi aweze kueleza muundo wa uongozi wa skuli yake.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza muundo wa uongozi wa skuli.	1. Chati inayoeleza muundo wa uongozi wa skuli. 2. Chati mguso inayoonesha muundo wa uongozi wa skuli.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza muundo wa uongozi wa skuli yake?	7

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
3.UTAMADUNI WA MZANZIBARI Wachangiaji wa Utamaduni wa Mzanzibari.	Mwanafunzi aweze kubainisha jamii zilizochangia utamaduni wa Mzanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya muhadhara mfupi, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha jamii zilizochangia utamaduni wa Mzanzibari.	1. Picha za mavazi ya jamii mbali mbali zilizochangia utamaduni wa Mzanzibari. 2. Picha mguso za mavazi mbalimbali zilizochangia utamaduni wa Mzanzibari.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha jamii zilizochangia utamaduni wa Mzanzibari?	10
4.MAZINGIRA YETU a) Athari za Vitendo Hasi katika Mazingira.	Mwanafunzi aweze kubainisha vitendo hasi katika mazingira.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha vitendo hasi katika mazingira.	Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha vitendo hasi katika mazingira?	6

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Udhibiti wa Vitendo Hasi katika Mazingira.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza namna ya kudhibiti vitendo hasi katika mazingira.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza namna ya kudhibiti vitendo hasi katika mazingira.	1. Maandiko kuhusu udhibiti wa uharibifu wa mazingira. 2. Maandiko katika Braille. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza namna ya kudhibiti vitendo hasi katika mazingira?	11
	(ii) Kudhibiti vitendo hasi katika mazingira.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kudhibiti vitendo hasi katika mazingira.	1. Mazingira halisi. 2. Vifaa vya igizo dhima.	Je, mwanafunzi anaweza kudhibiti vitendo hasi katika mazingira?	
5. UZALENDO. a) Maana ya Uzalendo.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya uzalendo.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya uzalendo.	-	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya uzalendo?	10
	(ii) Kutaja matendo mazuri anayotakiwa mzalendo kuwa nayo.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja matendo mazuri	-	Je, mwanafunzi anaweza kutaja matendo mazuri	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
		anayotakiwa mzalendo kuwa nayo.		anayotakiwa mzalendo kuwa nayo?	
b) Sifa za Mzalendo.	Mwanafunzi aweze kueleza sifa za mzalendo.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza sifa za mzalendo.	1. Chati inayoonesha sifa za mzalendo. 2. Chati mguso inayoonesha sifa za mzalendo.	Je,mwanafunzi anaweza kueleza sifa za mzalendo?	4
c) Umuhimu wa Kufanya Kazi kwa Bidii.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya kufanya kazi kwa bidii.	Kwa kutumia mbinu ya Maswali na Majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya kufanya kazi kwa bidii	-	Je,mwanafunzi anaweza kueleza maana wa kufanya kazi kwa bidii?	10
	(ii) Kueleza manufaa ya kufanya kazi kwa bidii.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza manufaa yanayopatikana kutokana na kufanya kazi kwa bidii.	1. Chati ya manufaa ya kufanya kazi kwa bidii. 2. Chati mguso ya manufaa ya kufanya kazi kwa bidii.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza manufaa ya kufanya kazi kwa bidii?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
6. MAADILI. a) Adabu Njema.	Mwanafunzi aweze kuwaheshimu wakubwa na wadogo.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kujenga tabia ya kuwaheshimu wakubwa na wadogo.	-	Je, mwanafunzi anaweza kuwaheshimu wakubwa na wadogo?	5
b) Mavazi ya Heshima.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuainisha mavazi ya heshima yanayokubalika na jamii.	Kwa kutumia mbinu ya Bungua Bongo,mwalimu awaongoze wanafunzi kuainisha mavazi ya heshima yanayokubalika na jamii.	1. Picha za mavazi ya aina mbalimbali ya kike, kiume, watoto na wakubwa. 2. Picha mguso za mavazi. 3. Mavazi halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kuainisha mavazi ya heshima yanayokubalika na jamii?	10
	(ii) Kueleza manufaa ya kuvaa mavazi ya heshima.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kuvaa mavazi ya heshima.	1. Maandiko kuhusu utamaduni wa Mzanziabari 2. Maandiko ya utamaduni wa Mzanzibari katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza manufaa ya kuvaa mavazi ya heshima?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
7.MZANZIBARI NA MTANZANIA Wajibu wa Mtanzania.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza Maana ya Mtanzania.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya Mtanzania.	-	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya Mtanzania?	20
	(ii) Kubainisha haki za Mtanzania.	1.Mwalimu awaelekeze wanafunzi wasome matini kuhusu haki za Mtanzania. 2. Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha haki za Mtanzania.	1 Chati ya haki za Mtanzania. 2. Chati mguso ya haki za Mtanzania. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha haki za Mtanzania?	
	(iii) Kubainisha wajibu wa Mtanzania.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma matini mbalimbali, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha wajibu wa Mtanzania.	1. Chati yenye wajibu wa Mtanzania 2. Chati mguso yenye wajibu wa Mtanzania. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha wajibu wa Mtanzania?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iv) Kueleza jinsi ya kutekeleza haki na wajibu wake akiwa Mtanzania.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza jinsi ya kutekeleza haki na wajibu wake akiwa Mtanzania.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza jinsi ya kutekeleza haki na wajibu wake akiwa Mtanzania?	
8. HAKI NA WAJIBU WA MTOTO. a) Haki za Mtoto.	Mwanafunzi aweze kubainisha haki za mtoto.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha haki za mtoto.	1 Chati inayoonesha haki za mtoto 2. Chati mguso inayoonesha haki za mtoto.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha haki za mtoto?	12
b) Wajibu wa Mtoto.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja wajibu wa mtoto.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja wajibu wao.	1. Chati inayoonesha wajibu wa mtoto. 2. Chati mguso inayoonesha wajibu wa mtoto.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja wajibu wa mtoto?	8

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kutekeleza wajibu wake kama mtoto.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha namna ya kutekeleza wajibu wake kama mtoto.	-	Je, mwanafunzi anaweza kutekeleza wajibu wake kama mtoto?	
9. ALAMA ZA UTAMBULISHO a) Bendera ya Zanzibar.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja rangi za bendera ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja rangi za bendera ya Zanzibar.	1. Bendera halisi 2. Picha za rangi zinazoonesha bendera ya Zanzibar. 3. Picha mguso zinazoonesha rangi za bendera ya Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja rangi za bendera ya Zanzibar?	14
	(ii) Kueleza maana ya kila rangi iliyomo katika bendera ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya kila rangi iliyomo katika bendera ya Zanzibar.	1. Bendera halisi 2. Picha zinazoonesha rangi za bendera ya Zanzibar. 3. Picha mguso zinazoonesha rangi za bendera ya Zanzibar. 4. Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya kila rangi iliyomo katika bendera ya Zanzibar?	

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kueleza umuhimu wa bendera ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko mbalimbali, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza umuhimu wa bendera ya Zanzibar.	1. Bendera halisi. 2.Kitabu cha kiada. 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza umuhimu wa bendera ya Zanzibar?	
	(iv) Kuchora bendera ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya kuchora, mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora bendera ya Zanzibar.	1. Vifaa vya kuchorea. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuchora bendera ya Zanzibar?	
b) Wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	Mwanafunzi aweze: (i) Kuimba kwa usahihi wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu burudiko, mwalimu awaongoze wanafunzi kuimba kwa usahihi wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	1. Chati zenye maandiko ya wimbo wa Taifa wa Zanzibar. 2. Chati mguso zenye maandiko ya wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kuimba kwa usahihi wimbo wa Taifa wa Zanzibar?	12
	(ii) Kueleza umuhimu wa wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko mbali mbali, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza umuhimu wa wimbo wa Taifa wa Zanzibar	1. Chati zenye maandiko ya wimbo wa Taifa wa Zanzibar. 2. Chati mguso zenye maandiko ya wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza umuhimu wa wimbo wa Taifa wa Zanzibar?	

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iii) Kueleza maana ya kila ubeti wa wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya kila ubeti wa wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	1. Chati zenye maandiko ya wimbo wa Taifa wa Zanzibar. 2.Chati mguso zenye maandiko ya wimbo wa Taifa wa Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya kila ubeti wa wimbo wa Taifa wa Zanzibar?	
c) Nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha alama zote zilizomo katika nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha alama zote zilizomo katika nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	.1. Nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar. 2. Picha zinazoonesha nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar. 3. Picha mguso zinazoonesha nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha alama zote zilizomo katika nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar?	14
	(ii) Kufafanua maana ya kila alama iliyomo katika nembo ya Serikali	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kufafanua maana	1. Nembo halisi ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	Je, mwanafunzi anaweza kufafanua maana ya kila alama iliyomo katika nembo	

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA/ KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	ya Mapinduzi ya Zanzibar.	ya kila alama iliyomo katika nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	2. Picha zinazoonesha nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar. 3. Picha mguso zinazoonesha nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar?	
	(iii) Kuchora nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya mchoro, mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar.	1. Vifaa vya kuchorea. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuchora nembo ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar?	

DARASA LA NNE

UJUZI

Baada ya kujifunza somo la Sayansi Jamii katika darasa la IV, wanafunzi wataonesha ujuzi wa:

1. Kueleza chimbuko na mabadiliko ya kimaumbile ya binadamu katika zama za Kale.
2. Kubainisha na kutathmini maendeleo ya binadamu katika Zama za mawe.
3. Kubainisha na kueleza sifa za uraia wa Mtanzania.
4. Kuonesha heshima kwa alama za utambulisho wa Taifa wa Tanzania na Serikali yake.
5. Kuchunga usalama wa maisha yao na kujiepusha na mambo yanayohatarisha usalama huo.
6. Kutumia mazingira halisi, picha na ramani kueleza mazingira na jiografia ya Zanzibar.
7. Kubainisha na kujiepusha na mila, desturi na mazingira yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto.
8. Kutumia maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata maarifa na stadi za kisayansi jamii.

MALENGO

Malengo ya kufundisha somo la Sayansi Jamii katika Darasa la IV na kuwezesha wanafunzi:-

1. Kufahamu maelezo ya chimbuko, mabadiliko na maendeleo ya binadamu katika Zama za Mawe.
2. Kufahamu utunzaji na uhifadhi wa mazingira yao.
3. Kutambua mambo yanayohatarisha usalama wao katika maisha ya kila siku.
4. Kupenda kujivunia uraia wao kama Wazanzibari na Watanzania.
5. Kuzitambua alama za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na tafsiri zake.
6. Kutambua na kuheshimu mamlaka za Serikali.
7. Kutambua mila na desturi zinazoathiri haki za mtoto na maelezo ya mbinu za ukomeshaji wa mila na desturi hizo.
8. Kupata stadi ya matumizi ya maktaba na vifaa vya TEHAMA ili kupata maarifa na stadi za kisayansi jamii.

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	ZANA/VIFAA	UPIMAJI	VIPINDI
1. FAMILIA YETU, UKOO WETU Zama za Mawe.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maana ya Zama za Mawe.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya Zama za Mawe.	1. Makala kuhusu Zama za Mawe. 2. Makala zenye maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya Zama za Mawe?	7
	(ii) Kufafanua hatua tatu za maendeleo ya binadamu katika Zama za Mawe.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko mwalimu awaongoze wanafunzi kufafanua hatua tatu za maendeleo ya binadamu katika Zama za Mawe.	1. Picha za zana za mawe. 2. Picha mguso za zama za mawe. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufafanua hatua tatu za maendeleo ya binadamu katika Zama za Mawe?	
2. SKULI YETU Kazi za Viongozi wa Ngazi Mbali Mbali za Skuli.	Mwanafunzi aweze kufafanua kazi za viongozi wa ngazi mbali mbali za skuli.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kufafanua kazi za viongozi wa ngazi mbali mbali za skuli.	1. Chati inayoonesha kazi za viongozi wa ngazi mbali mbali za skuli. 2. Chati mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kufafanua kazi za viongozi wa ngazi mbali mbali za skuli?	4

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	ZANA/VIFAA	UPIMAJI	VIPINDI
3. UTAMADUNI WA MZANZIBARI a) Maisha ya Wazanzibari ya Jadi na Sasa.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza maisha ya jadi ya Wazanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya utafiti sahili, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maisha ya jadi ya Wazanzibari .	1. Makala kuhusu maisha ya jadi ya Wazanzibari. 2. Makala zenye maandishi ya Braille. 3. Maswali ya kufanyia utafiti. 4. Maswali ya utafiti katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maisha ya jadi ya Wazanzibari ?	7
	(ii) Kueleza maisha ya sasa ya Wazanzibari.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maisha ya sasa ya Wazanzibari .	1. Maandiko kuhusu Wazanzibari waishivyo sasa. 2. Maandiko ya maisha ya sasa ya Wazanzibari katika maandishi ya Braille	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maisha ya sasa ya Wazanzibari?	
b) Mila na Desturi za Wazanzibari Zinazokubalika.	Mwanafunzi aweze kufafanua mila na desturi za Wazanzibari zinazokubalika.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kufafanua mila na desturi za Wazanzibari zinazokubalika.	1. Maandiko kuhusu utamaduni wa Mzanzibari. 2. Maandiko ya Braille juu ya utamaduni wa Mzanzibari 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufafanua mila na desturi za Wazanzibari zinazokubalika?	4

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	ZANA/VIFAA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Mila na Desturi za Wazanzibari Zisizokubalika.	Kufafanua mila na desturi za Wazanzibari zisizokubalika.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kufafanua mila na desturi za Wazanzibari zisizokubalika.	1.Kitabu cha kiada. 2.Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufafanua mila na desturi za Wazanzibari zisizokubalika?	4
4.MAZINGIRA YETU. a) Sura ya Nchi ya Zanzibar na Mazingira Yake.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza mgawanyiko wa sura ya nchi ya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi wa ramani, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mgawanyiko wa sura ya nchi ya Zanzibar.	1. Ramani inayoonesha sura ya nchi ya Zanzibar. 2. Ramani mguso. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille. 4. Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mgawanyiko wa sura ya nchi ya Zanzibar?	14
	(iii) Kutaja mito, milima, misitu, wanyama na bahari iliyoizunguka Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja mito, milima, misitu, wanyama na bahari iliyozunguka Zanzibar.	1. Atlasi. 2. Ramani mguso. 3. Ramani ya sura nchi ya Zanzibar. 4. Kitabu cha kiada. 5. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja mito, milima, misitu, wanyama na bahari iliyoizunguka Zanzibar?	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(iv) Kuchora ramani inayoonesha sura ya nchiya Zanzibar.	Kwa kutumia mbinu ya kuchora, mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora ramani inayoonesha sura ya nchi ya Zanzibar.	1. Atlasi. 2. Vifaa vya kuchorea ramani. 3. Ramani ya Zanzibar inayoonesha sura ya nchi. 4. Ramani mguso. 5. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuchora ramani inayoonesha sura ya nchi ya Zanzibar?	
b) Pande Kuu Nne za Dunia.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha pande kuu nne za dunia.	Kwa kutumia onesho mbinu, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha pande kuu nne za dunia.	1. Miti mikubwa. 2. Mlingoti wa bendera. 3. Jua. 4. Majengo. 5. Nguzo za umeme. 6. Mazingira halisi.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha pande kuu nne za dunia?	10

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kuchora pande kuu nne za dunia.	Kwa kutumia mbinu ya kuchora michoro mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora pande kuu nne za dunia kwa usahihi.	1. Chati inayoonesha pande kuu nne za dunia. 2. Chati mguso.	Je,mwanafunzi anaweza kuchora pande kuu nne za dunia?	
	(iii) Kutumia pande kuu nne za dunia kuonesha muelekeo.	Kwa kutumia mazoezi ya vitendo vya kujirudia rudia, mwalimu awaongoze wanafunzi kutumia pande kuu nne za dunia kuonesha muelekeo.	Mazingira Halisi.	Je,mwanafunzi anaweza kutumia pande kuu nne za dunia kuonesha muelekeo?	
5. USALAMA a) VVU na UKIMWI.	Mwanafunzi aweze kutofautisha VVU na UKIMWI.	Kwa kutumia mbinu ya kumualika mgeni mwalimu awaongoze wanafunzi kutofautisha VVU na UKUMWI.	1. Kanda za kunasia sauti. 2. VCDs/DVD zinazoonesha tofauti ya VVU na UKIMWI. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kutofautisha VVU na UKIMWI?	4

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Mambo yanayopelekea Maambukizo ya VVU.	Kubainisha mambo yanayopelekea maambukizo ya VVU.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha mambo yanayopelekea maambukizi ya VVU.	1. VCDs./DVD kanda za Video. 3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kubainisha mambo yanayopelekea maambukizo ya VVU?	4
c) Mambo ya Kuchukua Tahadhari ili Kujikinga na Maambukizo ya VVU.	Kueleza mambo ya kuchukua tahadhari ili kujikinga na maambukizo ya VVU.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza mambo ya kuchukua tahadhari ili kujikinga na maambukizo ya VVU.	1. Vipeperushi kuhusu tahadhari ya maambukizi ya VVU. 2. Kanda za kunasia sauti. 3. Vipeperushi katika maandishi ya Braille. 4. Kitabu cha kiada. 5. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza mambo ya kuchukua tahadhari ili kujikinga na maambukizo ya VVU?	4
6. UZALENDO a) Upendo, Uaminifu na Heshima kwa	Mwanafunzi aweze kuonesha upendo, uaminifu na heshima kwa nchi	1. Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kuwa na upendo, uaminifu na heshima	1.Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo. 2. Kitabu cha kiada.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha upendo, uaminifu na heshima kwa nchi ya	4

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
nchi ya Zanzibar.	ya Zanzibar kwa vitendo.	kwa nchi ya Zanzibar kwa vitendo. 2. Kwa kutumia mbinu ya burudiko, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kuwa na upendo, uamilifu na heshima kwa nchi ya Zanzibar kwa vitendo.	3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Zanzibar kwa vitendo?	
b) Upendo na Heshima kwa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Mwanafunzi aweze kuonesha upendo na heshima kwa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha upendo na heshima kwa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo. 2. Kitabu cha kiada. 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha upendo na heshima kwa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	4
7. MAADILI. a) Umuhimu wa Kuwa na Maadili katika Jamii.	Mwanafunzi aweze: (i) Kueleza umuhimu wa kuwa na maadili mema katika jamii.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza umuhimu wa kuwa na maadili mema katika jamii.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza umuhimu wa kuwa na maadili mema katika jamii?	6
	(ii) Kuonesha kwa vitendo maadili	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze	Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo.	Je, mwanafunzi anaweza kuonesha kwa	

MADA KUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	mema katika jamii.	wanafunzi kuonesha kwa vitendo namna ya kuwa na maadili mema katika jamii.		vitendo maadili mema katika jamii?	
b) Mazingira ya Zanzibar Yanayoathiri Haki na Wajibu wa Mtoto.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto.	Kwa kutumia mbinu ya bungua bongo mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto.	1. Picha zinazoonesha mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto. 2. Picha mguso. 3. Mazingira halisi. 4. kanda za video CDs/DVD.	Je,mwanafunzi anaweza kubainisha mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto?	10
	(ii) Kuyaepuka mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto kwa vitendo.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima, mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kuyaepuka mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto kwa vitendo.	1. Vifaa vya igizo dhima. 2. Kitabu cha kiada. 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kuyaepuka mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto kwa vitendo?	

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
c) Kuhimili Mhemko.	(i) Kutaja visababishi vya mhemko.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko anuai, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja visababishi vya mhemko.	1. Vipeperushi kuhusu visababishi vya mhemko. 2. Vipeperushi katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kutaja visababishi vya mhemko?	10
	(ii) Kubainisha matatizo yanayotokana na mhemko.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha matatizo yatokanayo na mhemko.	1. Makala kuhusu visababishi vya mhemko. 2. Makala yenye maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kubainisha matatizo yanayotokana na mhemko?	
	(iii) Kueleza jinsi ya kuhimili mhemko.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kuhimili mhemko.	1.Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo. 2.. Vipeperushi kuhusu mhemko 3. Vipeperushi katika maandishi ya Braille.	Je,mwanafunzi anaweza kueleza jinsi ya kuhimili mhemko?	
d) Shinikizo-Rika.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja visababishi vya shinikizo -rika.	Kwa kutumia mbinu ya mhadhara mfupi mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja visababishi vya shinikizo -rika.	Vipeperushi kuhusu visababishi vya shinikizo -rika.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja visababishi vya shinikizo- rika?	10

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kubainisha matatizo yatokanayo na shinikizo- rika.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha matatizo yatokanayo na shinikizo rika.	1. Makala kuhusu matatizo yatokanayo na shinikizo -rika. 2. Makala katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha matatizo yatokanayo na shinikizo -rika?	
	(iii) Kueleza jinsi ya kuhimili shinikizo rika..	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kuhimili shinikizo-rika.	1.Makala kuhusu namna ya kuhimili shinikizo rika. 2. Makala katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza jinsi ya kuhimili shinikizo - rika?	

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
8. MZANZIBARI NA MTANZANIA. Sifa na Namna ya Kuwa Raia wa Zanzibar na Tanzania.	Mwanafunzi aweze kutaja sifa na namna ya kuwa raia wa Zanzibar na Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni, mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja sifa ya kuwa raia wa Zanzibar na raia wa Tanzania.	1. Kitabu cha kiada. 2. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja sifa ya kuwa raia wa Zanzibar na raia wa Tanzania?	7
9.HAKI NAWAJIBU WA MTOTO. a) Mila na Desturi za Kizanzibari Zinazoathiri Haki na Wajibu wa Mtoto.	Mwanafunzi aweze kubainisha mila na desturi za Kizanzibari zinazoathiri haki na wajibu wa mtoto.	Kwa kutumia mbinu ya kualika mgeni mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha mila na desturi za Kizanzibari zinazoathiri haki na wajibu wa mtoto.	1. Makala kuhusu mila na destruri zinazoathiri haki na wajibu wa mtoto. 2. Makala katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha mila na desturi za Kizanzibari zinazoathiri haki na wajibu wa mtoto	7
b) Mazingira ya Zanzibar Yanayoathiri Haki na Wajibu wa Mtoto.	Mwanafunzi aweze : (i)Kubainisha mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa	Kwa kutumia mbinu ya utafiti mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto.	1. Makala kuhusu mila na desturi zinazoathiri haki na wajibu wa mtoto. 2. Makala katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki	8

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	mtoto.		3. Maswali ya kuendesha usaili. 4. Maswali katika maandishi ya Braille.	na wajibu wa mtoto?	
	(ii) Kuyaepuka mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto kwa vitendo.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuyaepuka mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto kwa vitendo.	Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo.	Je, mwanafunzi anaweza kuyaepuka mazingira ya Zanzibar yanayoathiri haki na wajibu wa mtoto kwa vitendo?	
10. ALAMA ZA UTAMBULISHO a) Bendera ya Tanzania.	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja rangi za bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya chunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja rangi za bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Bendera halisi. 2. Picha zinazoonesha Bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. 3. Picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja rangi za bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	15

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	(ii) Kueleza maana ya kila rangi iliyomo katika bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza maana ya kila rangi iliyomo katika bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Bendera halisi. 2. Picha zinazoonesha bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. 3. Picha mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza maana ya kila rangi iliyomo katika bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	
	(iii) Kuchora bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya mazoezi mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora picha ya bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1.Vifaa vya kuchorea 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuchora picha ya bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	
	(iv) Kueleza umuhimu wa bendera ya Jamhuri ya Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya majadiliano ya vikundi, mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza umuhimu wa bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Makala kuhusu umuhimu wa bendera ya Taifa. 2. Makala yenye maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kueleza umuhimu wa bendera ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
b) Wimbo wa Taifa wa Tanzania	Mwanafunzi aweze: (i) Kuimba kwa usahihi wimbo wa Taifa wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu burudiko mwalimu awaongoze wanafunzi kuimba kwa usahihi wimbo wa Taifa la Tanzania.	1. CDs/DVD 2. Kanda za kunasia sauti.	Je, mwanafunzi anaweza kuimba kwa usahihi wimbo wa Taifa wa Tanzania?	10
	(ii) Kutii wimbo wa Taifa wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya igizo dhima mwalimu awaongoze wanafunzi kuonesha jinsi ya kutii wimbo wa Taifa wa Tanzania.	Vifaa vinavyotumika kufanyia igizo.	Je, mwanafunzi anaweza kutii wimbo wa Taifa wa Tanzania?	
	(iii) Kufafanua maana ya kila ubeti wa wimbo wa Taifa la Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko mwalimu awaongoze wanafunzi kufafanua maana ya kila ubeti wa wimbo wa Taifa la Tanzania.	1. Makala kuhusu maana ya ubeti wa wimbo za Taifa wa Tanzania. 2. Kanda za kunasia sauti. 3. Makala mguso.	Je, mwanafunzi anaweza kufafanua maana ya kila ubeti wa wimbo wa Taifa la Tanzania?	
c) Nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Mwanafunzi aweze: (i) Kubainisha alama zote zilizomo katika nembo za Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa	Kwa kutumia mbinu ya uchunguzi mwalimu awaongoze wanafunzi kubainisha alama zote zilizomo katika nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Nembo halisi. 2. Picha zinazoonesha alama zote zilizomo katika nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Je, mwanafunzi anaweza kubainisha alama zote zilizomo katika nembo ya Serikali ya	10

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
	Tanzania.		3. Kitabu cha kiada. 4. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	
	(ii) Kufafanua maana ya kila alama katika nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya kusoma maandiko mwalimu awaongoze wanafunzi kufafanua maana ya kila alama katika nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Nembo halisi. 2. Picha za alama zote za nembo ya Serikali ya Muungano wa Tanzania. 2. Kitabu cha kiada. 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kufafanua maana ya kila alama katika nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	
	(iii) Kuchora nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya kuchora, mwalimu awaongoze wanafunzi kuchora nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Vifaa vya kuchorea. 2. Mashine ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuchora nembo ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	
d) Fedha za Jamhuri ya Muungano wa	Mwanafunzi aweze: (i) Kutaja fedha za Jamhuri	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kutaja fedha za	Fedha halisi za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Je, mwanafunzi anaweza kutaja fedha za Jamhuri	8

MADAKUU/ MADA NDOGO	MALENGO MAHSUSI	MBINU ZA KUFUNDISHIA / KUJIFUNZIA	VIFAA/ZANA	UPIMAJI	VIPINDI
Tanzania.	ya Muungano wa Tanzania.	Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.		ya Muungano wa Tanzania?	
	(ii) Kuzitunza fedha za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	Kwa kutumia mbinu ya maswali na majibu mwalimu awaongoze wanafunzi kueleza namna ya kutunza fedha za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.	1. Fedha halisi za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. 2. Kitabu cha kiada. 3. Kitabu cha kiada katika maandishi ya Braille.	Je, mwanafunzi anaweza kuzitunza fedha za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania?	